

**УДК 658.23:339**

**Сударкіна С.П.,**

к.е.н., професор кафедри економіки та маркетингу

**Ларка М.І.,**

к.е.н., професор кафедри економіки та маркетингу

Національний технічний університет «ХПІ»,

Харків

### **Стратегічне планування та його вплив на оновлення промислового потенціалу країни**

Однією з найважливіших проблем економічного життя України в теперішній час є відродження та оновлення її промислового потенціалу на новій техніко-технологічній основі. На даний час Україна в силу об'єктивних та суб'єктивних причин значно втратила свій промисловий комплекс, який на початок 90-х років минулого століття був найпотужнішим серед колишніх радянських республік. В той же час реальні умови для його відтворення в нашій країні все ще залишилися.

По-перше, мається на увазі ідеальне географічне розташування – практично в центрі Європи, що дозволяє оптимізувати логістику при організації будь-якого бізнесу з іноземними компаніями. Зрозуміло, що це є можливим лише при використанні сучасних транспортних сполучень.

По-друге, наявність міцного внутрішнього ринку практично на всі види обладнання та іншої широкої номенклатури товарів промислового виробництва та попиту.

По-третє, Україна не повністю втратила свій людський потенціал, чому є багато свідчень, починаючи з успіхів випускників вітчизняних навчальних закладів на міжнародних олімпіадах та різного роду змаганнях і закінчуючи високим попитом на українські кадри по всьому світу. Мається на увазі використання українських робітників у якості персоналу різних рівнів та професій на підприємствах і фірмах Європи і не тільки, а зараз і затребуваність спеціалістів в інтелектуальних галузях, таких як, освіта, медицина, культура, менеджмент, не говорячи вже про ІТ-сферу. Цей перелік можна продовжувати і це вселяє певний оптимізм.

В той же час зараз існує досить розповсюджена думка про те, що основний напрямок успішного економічного розвитку країни – це розвиток середнього та малого бізнесу. При всій повазі до апологетів цієї сентенції, треба зазначити, що це не зовсім так. З різних причин тільки оновлення та розвиток промислового потенціалу в базових галузях промисловості може вирішити ті складні проблеми, які ми маємо в теперішній час.

Оновлення промислового потенціалу можливе лише за умов використання нових технологій, обладнання, методів управління тощо. Це потребує значних коштів, досить довгого часу та нових інноваційних підходів на всіх етапах життєвого циклу будь-якого проекту. Високий рівень новизни проектів є завжди пов'язаним з великими ризиками. Крім того, за час розробки та реалізації

проекту змінюються зовнішні та внутрішні обставини, що суттєво впливає на кінцеву ефективність, а це може якісно змінити результат з боку ефективності цієї інновації.

Всі ці питання можливо вирішити, тільки використовуючи стратегічні підходи до планування на всіх рівнях господарчого комплексу на всіх етапах життєвого циклу проекту.

В даний час треба констатувати практичну відсутність саме такого підходу насампередна вищих щаблях управління державою. В окремих випадках (в енергетиці, наприклад) розробляються плани розвитку на 5-10 років. Але вони не є планами в повному сенсі, тобто зі строками, відповідним забезпеченням ресурсами, виконавцями, контролем за виконанням тощо. Це – скоріше «протоколи про наміри». Саме таке управління призводило до появи значної кількості кризових ситуацій в економіці країни вже продовж тривалого часу.

Стратегічне планування потребує варіантних розрахунків, що дасть змогу обрати найбільш вигідний варіант за обраними критеріями і корегувати його на протязі всього терміну дії стратегічного плану.

Для реалізації такої політики треба мати відповідний орган, який би регулював інноваційну діяльність хоча б в рамках окремих промислових галузей. Такий підхід є обов'язковим, зважаючи на наявність серйозних соціальних проблем в державі та обмеженість коштів держбюджету.

Тут виникає зауваження щодо повернення до планових підходів, що нібито протирічить ринковим принципам. На це можна відповісти таким чином. По-перше, світова практика свідчить про наявність жорсткого керування базовими галузями господарства з боку держави через податкові, адміністративні механізми, фіскальні методи тощо. По-друге, серйозна динаміка в розвитку базових галузей промисловості (а саме про це і йде мова) можлива тільки з залученням великих коштів з держбюджету з відповідним контролем за їх використанням.

Вважаючи напружену ситуацію з держбюджетом, що є характерним для України зараз і на близьку перспективу, можна рекомендувати використання приватних інвестицій, а також закордонного капіталу всіх видів на умовах концесії і т. ін. При цьому, звісно, контроль за ходом реалізації проектів, використанням коштів, виконанням умов договорів, як і інших складових інноваційного процесу повинен залишатися за державою.

Висновки: Сучасне промислове виробництво – це основа економічного розвитку держави і зростання її виробничого потенціалу, яка надає можливість для вирішення значної кількості як економічних, так і соціальних проблем, які є зловбоденними для нашої країни.

Для динамічного та якісного відтворення промислового виробництва в країні необхідно використовувати стратегічне планування на всіх стадіях життєвого циклу інноваційних проектів.

Необхідно також мати керуючий орган для координації зусиль всіх суб'єктів інноваційно-інвестиційного процесу в базових галузях промисловості та залишаючи за державою контрольну та регуляторну функції.